СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 166. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 19. липня, 1928.

VOL. XXXVI. No. 166. Jersey City, N. J., Thursday, July 19, 1928. THREE CENTS

АТЕНТАТ НА ГЕН. ОБРЕГОНА, НОВО-ВИБРАНОГО ПРЕЗИДЕТА МЕКСИКА

ГЕНЕРАЛ ПОМЕР, НАПАСНИК АРЕШТОВАНИЙ.

МЕКСИКО, 17. липня. — Генерал Альваро Обрегон, новобибраний президент Мексика, загинув нині від куль скритовбийника.

Атентату доконано зараз споудля підчас обіду, який в його честь дали його політичні приятелі в літниску Сан Анхелі, що лежить на 20 миль на полудне від столиці. Подія сталася по скінченню обіду, коли старші гості ще сиділи, забавляючися розмовою, а молодь танцями.

Нагло до генерала Саенса, що був немовби сторожею генерала Обрегона, підійшов молодий мущина, досить бідно одітий, та просив генерала, щоби сей дозволив йому показати свої рисунки генералови Обрегонови та дозволив йому відрисувати Обрегона. Як Обрегон, на просьбу Саенса, звернувся до молодого чоловіка та простягнув руку по рисунки, зпоза рисунків у руці незнакомого гримнув револьверовий вистріл і Обрегон схопився за груди. За першим вистрілом пішли другі, разом пять. Генерал упав на крісло та схилив голову на стіл.

З присутних одні кинулися на напасника та сейчас звалили його на землю, а другі кинулися до Обрегона, а бачучи кров, покликали лікарів та авто. Тимчасом уже й публика на гали дізналася про подію, що вистріл се не було ніяке віватоване, а замах. Богато хотіло злінчувати напасника на місци, і два генерали лишень з трудом до сього не допустили. Серед розяреної товпи відвезено його до тюрми, де поліція зараз взяла його на допити.

ХТО ТАКИЙ НАПАСНИК?

Побитий розяреними гістьми напасник не міг спершу сказати богато. На запит поліції, як він називається, він лепетів постійно: „Хуан! Хуан!" Доперва пізнійше він подав, що він називається Ескапуларіо, але поліція в се не вірить, бо се є звичайно в Мексику тілько визиванка, а не імя.

Коли його далі допитувалися, він не хотів відповідати. Замісць сього він говорив: „Коли я мав на стілько завзяття, щоби вбити Обрегона в присутности соток людий, то ви думаєте, що я не буду мати досить завзяття вам нічого не сказати?"

На дальші допити поліції він став заховуватися як людина крайно нервова, а може й хора на умі. Він представляв себе, що він є щось ліпшого, як всі другі Мексиканці, що він жертвує себе для їх добра, що він мученик і герой. На другі запити він з усміхненим лицем давав відповіди повні кпин і злоби.

СМЕРТЬ ОБРЕГОНА И її ПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ.

Тимчасом генерала Обрегона привезено домів. По місті пішли чутки, що він має ще шанси на виздоровлення, але се скоро заперечено, бо генерал помер ще заким він доїхав домів.

До його дому приїхав зараз теперішний президент Мексика та особистий приятель Обрегона, генерал Каес. Увійшовши в хату та побачивши неживого Обрегона, Каес при всіх заплакав. Опісля він зараз поробив заходи, щоби замах не став основою до заміщань. До столиці стягнено сейчас більше війська, переврано всі приватні телеграфічні й телефонічні зносини. Поліція арештувала загорілих противників теперішнього уряду. Богато з них стало втікати з міста.

До уряду почали насіпати висловни кондоленції від заграничних урядів, від робітничих юній, газет, тощо. Одним з перших, що зложили свої кондоленції, був американський представник у Мексику Моров та президент Кулидж.

Перед мексиканським урядом стоїть тепер велике питаше: що зробити з найвищою владою в державі? Чи Каес має далі остати при владі, чи має він розписати нові вибори? Питанне трудне тому, бо мексиканська конституція такої можливости не передбачує.

ГУВЕР ПОКІНЧИВ СВОЮ ВІЗИТУ В КУЛИДЖА.

ПРИХИЛЬНИКИ СМИТА СПОДІЮТЬСЯ ЗІБРАТИ ВЕЛИКИЙ ВИБОРЧИЙ ФОНД.

ДЮЛЮТ, Минесота, 17. липня. — По дводневій візиті у президента Кулиджа Герберт Гувер, републиканський кандидат на уряд президента Злучених Держав, виїхав на політичну туру на захід. При виїзді пращада його величезна товпа народа, що мала яких 35,000 душ.

Раскоб, голова виборчого комітету демократичної партії, заявляє, що він не робить ніяких обмежень жертвенности на свою партію та сподіється зібрати величезний виборчий фонд.

БОГАТО ЛЮДИЙ ГИНЕ ЧЕРЕЗ СПЕКУ.

ВАШИНГТОН 17. липня. — Через спеку в Америці гине далі богато людий. В околиці Ню Йорку спека дійшла до 87 степенів Фаренгайта, а висока вогкість робить спеку невиносимою.

Між людьми, що загинули від сонішного удару в околиці Ню Йорку, подають 46-літного Бруклинця Френка Данковського. Він упав від спеки, працюючи в одній крамниці; заки наспів шпитальний амбулянс, він уже був неживий.

ПОЛІЦІЯ РОЗВЯЗАЛА ЗАГАДКУ ВБИЙСТВА?

МИНІОЛА, Лонг Айленд, 17. липня. — Поліція каже, що вона вже розвязала загадку вбийства богатого бруклинського контрактора Вилема Гилбрайда, котрого тіло найдено онді в міху в корчах. Як вбийничого арештовано ветерана великої війни Освиа Устіку з Фріворту.

АМЕРИКАНЦІ ПОРАНЕНІ ПІДЧАС КАТАСТРОФИ У ФРАНЦІЇ.

БАР-СЮР-ОБЕ, 14. липня. — 4 Американців ранено підчас залізничої катастрофи у Франції. Двоє з них тяжко і знаходяться в шпиталі в Трой, а двоє легко. Діти поранені на смерть. 12 других пасажирів ранено в першому вагоні підчас вибуху льокомотиви. Трен віз туристів до Парижу на свято в честь знищення Бастилії.

СЕЛЯНИ ХОВАЮТЬ ЗБІЖЖА.

БЕРЛІН, 16. липня. — Комісаріят хліборобства в Москві заявляє, що купівля хліба у селян за рік осягла 11,155.000 тон проти 11,510.000 тон 1927. року. Через те, що в СССР за три остані роки були задовольняючі врожаї, то в краю є богато збіжа, яке селяне ховають, не бажаючи здавати властям. Якби вдалося той хліб купити, то СССР не потребувалаби купувати за границею і моглаби обійтися своїми власними ресурсами.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ЛИТВОЮ Й ПОЛЬЩЕЮ ЦІЛКОМ ПЕРЕРВАНІ.

ВАРШАВА, 15. липня. — Литовсько-польські переговори перервано вчера цілком. Литва не згодилася на просте сполучення межи Ковном і Варшавою (60 миль) і вимагає, щоби комунікація відбувалася по старому, тобто через Ригу. Останні шлях, який потребує 24 години, замісць 2, сполучений з великими невигодами, бо треба мати візу для переїзду через Латвію. Польська преса з обуренням осуджує поведінку Литви, але не може нічого подіяти. Таки буде їздити через Ригу.

НОВИЙ ЛЯНДРЮ.

ПАРИЖ, 17. липня. — 7 років тому в Парижі відбувався процес, на якому фігурував вже молодий панок, який називався Ляндрю. Робота його була в тім, що він женився або просто заманював до себе якунебудь жінку й убивав її. Трупа лізніше палив, а річі, які були на убитій, продавав. Таким способом нажив собі маєток. Суд присудив Ляндрю на смерть, і його гільотинували.

Тепер обявився новий Ляндрю, на імя Прат, торговець вином, який займався тим же. Заманював до себе під ріжними притоками жінок і вбивав. Ціль убийств так сама, що й у Ляндрю — гроші. Прат для своєї роботи мав кілька віль недалеко Марсилії. Поліція покищо віднайшла два трупи пропавших жінок. Слідство провадять і сподіваються викрити ще богато несподіванок.

НЕЗВИЧАЙНА ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА.

З Копенгаги повідомляють: дня 13-го червня ц. р. в год. 11 перед полуднем літак данської маринарки впав жертвою незвичайної катастрофи. В наслідок якогось потрясення летун, пільот і двох кадетів, що були в літаку, випали з апарату, який упав кількасот метрів подальше, цілковито розбитий. Летуни впали на криші домів найбільш оживленої дільниці Епербро. Один з летунів пробив тягаром свого тіла кришу, на яку впав. Усі пасажири літака згинули на місці.

НОВА ВЕРСІЯ ПРО ЛЕВЕНШТАЙНА.

БРУКСЕЛЯ, 16. липня. — Повстала нова версія, що ніби то капітан Левенштайн зник з одною з красавиць-доньок югославянського мілонера Милослава Ристича. Ристич, один з найбільших землевласників Югославії, живе більшу частину року у віллі коло Лювена (Бельгія), куди дуже часто навідувався пропавший міліонер.

Сам батько заявив, що підозріває, що міліонер зник з його молодшою донькою Любикою, яка нераз до зникання викликала здивовання всеї сімї своїми довгими прогульками з Левенштайном до пізньої ночи. Тепер же вияснилося, що якраз того самого дня, коли пропав Левенштайн, зникла і донька югославянського міліонера.

ПОМЕР БУВШИЙ ПРЕМІЄР-МІНІСТЕР ІТАЛІЇ.

КАВУР, Італія, 17. липня — Тут після довгої недуги помер бувший премієр-міністер Джіоваці Джіоліті.

Покійний, якого називали „Старим Лисом", був пять разів головою міністрів, останній раз підчас війни. З приходом до власти Мусоліні він покинув політику. Покійний мав 85 років.

КАЛЬВІНІСТИ В СПОРТІ БАЧАТЬ ПОГАНСТВО.

БЕРЛІН, 16. липня. — Голяндська королева Вільгельміна не буде на олімпійських змаганнях, бо кальвіністи заявили, що Олімпіяда се не що інче, як виставка людського тіла, або „карнавал людської плоти".

Доктор Вейс, один зі стовпів кальвіністів, заявив, що Олімпіяда є останкам з колишнього греко-римського поганьства і тому він як християнин не може бути на Олімпіядах.

ЛОНДОНЦІ КИДАЮТЬ МІСТО ДЛЯ ФАРМ.

ЛОНДОН, 16. липня. — Як відомо, від довгих літ англійські фармери кидали землю і йшли в міста на фабрики. Підчас великої війни в Англії висунули навіть питання, як запобігти тому, бо боялися, що земля в самій Англії не буде оброблена. Тепер спостерігають цілком противне. Коли перше половина населення була занята на фабриках, то тілько одна десята жила на фармах. Нині розсліджено в одному місті, що в 1921 році було 407,000 робітників, а тепер 282,000. Таким чином місто загубило 125,000. Звичайно це впливає на промисловість та торговлю і змenчує безробіття, а іменно тепер занято праци но 327,000 більше ніж чотири роки тому назад.

НАРОДНЄ ШКІЛЬНИЦТВО В ПОЛЬЩІ.

З статистичних обчислень Головного Статистичного Уряду виходить, що в шкільному році 1927-28 було в Польщі 26,478 народних шкіл з 3,364,822 учнями.

РЕКОРДИ.

Одна Єгиптянка з Абмерера вродила пятеро дітей одного дня: трох хлопців і двоє дівчат. Усі здорові.

По офіціяльним даним що року в Англії переходить на католицизм приблизно 12,000 осіб.

ВИНО В РІЧЦІ.

ГАВР, Франція, 16. липня. — З пароплава „Акса", який сів на мілині, вилало 6,000 бочок вина, привезених з Альжиру на суму мілион долярів. Власники вважають вино пропащим, але оголосили, що за кожну бочку, яку хтось витягне, платитимуть 4 доляри. Таким способом думають вернути хоч частину втраченого. Рух на Сені ізза плаваючих бочок дуже утруднений.

САМОГУБСТВО ОТАМАНА ПОЛЬСЬКОГО ГЕН. ШТАБУ.

Преса в Данцігу поміщує комунікат президії поліції, в якому говориться, що польський громадянин, який доконав самогубства в одній з гостинниць, де зголосився як Ян Грубер — це на ділі отаман польського генерального штабу Франц Ян Біячевскі. Приїхав він до Данцігу перед 6 днями. Протягом цілого свого побуту в гостинниці не платив рахунків. В понеділок зажадав, щоби йому принесли до кімнати чаю з коняком і заповів скоре заплачення рахунків. Кілька годин згодом почулися з його кімнати револьверові стріли. Коли служба вбігла в кімнату, застала Біячевського мертвого в калюжі крови. При ньому не найдено ніяких документів. Причини самогубства покищо невідомі.

ХУЛИГАНСТВО Й МОРАЛЬНИЙ РОЗВАЛ.

В Рад. Союзі з моральним станом населення все гірше. Суспільне рознуздання використовується на випадок потреби навіть підтримкою влади. Під впливом большевицької агітації проти фахівців—специялістів „буржуйського походження" приходить у фабриках раз-у-раз до побиття працюючих там інженирів та техніків. За це очевидно виновників не карають. Хулиганство царить на вулицях міст, перенеслося навіть до трамваїв. За побивання на вулиці назначили большевики — як доносить „Руль" — адміністраційну кару 10 карб., але це не помагає. Пиянство затрівожуючо поширюється, особливо в промислових центрах серед робітників.

Відпором для деморалізації є в деякій мірі зріст релігійности в державі. Очевидно, що найбільші успіхи добуває сектантство. Нпр. в Петрограді сильно поширився баптизм. Баптисти, спираючися на грошеву підтримку з Америки, потворили низку знаменито зорганізованих клюбів з дитячими захистами, касами взаїмної допомоги і т. д. Боротьба большевиків з релігійним рухом в Рад. Союзі — безуспішна, навпаки, ще пособляє цьому рухові.

КОБЗАР-БАНДУРИСТ У ПАРИЖІ.

Відомий кобзар-бандурист Василь Ємець дає концерти в Парижі. Програма його концертів дуже ріжноманітна: від „попурі" народних мельодій і старих кантів та історичних дум, аж до легких, веселих пісень і танців.

ШЕВЧЕНКО ЧУЖИМИ МОВАМИ.

Інститут ім. Т. Шевченка в Харкові перекладає тепер Шевченка чужими мовами. „Кобзар" має вийти: німецькою, польською й білоруською мовою.

НАДІЇ НА ВІДШУКАННЯ АМУНДСЕНА МАЙЖЕ НЕМА

РИБАЛКИ НА МЕДВЕЖОМУ ОСТРОВІ БАЧИЛИ СЛІДИ. ДУМАЮТЬ, ЩО ДОСЛІДНИКИ ВПАЛИ В ПРОВАЛЛЯ.

СТОКГОЛЬМ, 17. липня. — Рівно тринять днів минуло, як Підбігунове море проковтнуло Роальда Амундсена та його товаришів.

Двох рибалок з Медвежого острова оповідають, що бачили в снігу сліди, які тягнуться яких вісімдесять стіп і вриваються коло безодні, біля якої вони найшли футро та дрібні тріски дерева. Загадочні сліди дозволяють думати, що дослідники примушені були опуститися на гірську площину й коли пішли, то крига несподівано вломилась і вони впали в океан.

Норвежський уряд призначив слідство, щоби провірити оповідання рибалок.

Французький корабель „Пуркуа Па" повернувся до Тромсе, не найшовши жадних слідів пропавших авіяторів. Приятель Амундсена, капітан Вистинг, пляние шукання по фйордах на малому кораблі на захід від Шпіцбергена. Два другі кораблі, Гобі та Микгелзаре, знаходяться тепер у Кінгс Бей.

Лишилася ще одна надія на те, що Амундсен находиться з рештою залоги „Італії".

Чеський професор Бохунек каже, що люде, яких занесено з бальоном, певно живі, бо він бачив лише дим в напрямі бальона, а експльозії не було чути. Це дає можливість думати, що рештки команди „Італії" ще живі.

СПЕКА В ЕВРОПІ ТРИВАЄ ДАЛІ.

У ВАРШАВІ ТЕМПЕРАТУРА ДОХОДИЛА ДО 144 СТЕПЕНІВ

ЛОНДОН, 17. липня. — Страшна спека по всій Европі досягла найвищої точки. Тисячі людей рушили до моря, озер та річок. В південній Англії температура хиталася лише на 10 степенів; в Европі спека не зменчується і стоїть межи 95 а 100 степенями. „Дейлі Мейл" повідомляє, що у Варшаві температура осягла 144 степені; на озері Белатон, 60 миль від Будапешту, 131°. Ціла мадярська долина смажиться під палючим сонцем.

ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В СЕРБІЇ НА ПЕРЕДОДНІ РОЗКОЛУ.

МАЮТЬ ВИБРАТИ НОВИЙ СИНОД.

БЕОГРАД, Югославія, 17. липня. — Криза сербської православної церкви може потягти резигнацію патріярха Димитруса в югославянському королівстві та розкол церкви.

Святий Синод засідає цілими днями. Роздор назверх іде за догматичні питання, але правдива причина невідома; твердять, що питання дуже поважне.

Група, яка знаходиться під лідерством єпископів ускубського та кишського, відходить від старого патріярха, який має вже вісімдесять пять років, та закладає новий Синод, шоб уневажнити патріярший авторітет.

ЗВІЛЬНЯЮТЬ АЛЬЗАЦЬКИХ АВТОНОМІСТІВ.

ПРЕЗИДЕНТ ДУМЕР ПІДПИСАВ АМНЕСТІЮ.

ПАРИЖ, 17. липня. — На сьогоднишньому засіданню міністрів президент Франції Думер підписав амнестію для трох засуджених Альзасців, яких обвинувачено в державній зраді.

Жозеф Рос, М. Шал та М. Фаеґер, депутати до парляменту та лідери альзацьких сепаратистів, свого часу виступали з різкими промовами проти французького уряду та політики Франції в Альзації.

Для четвертого, теж депутата, д-ра Рикліна, Думер амнестії не підписав. Вищий суд має розглянути заяву, яку він подав, і можливо так само звільнить. Всі чотири були засуджені на час від 1 до 5 років тюрми.

МАКЕДОНЦІ НЕ ВТИХОМИРЮЮТЬСЯ.

БЕОГРАД, 17. липня. — Убийство двох македонських революціонерів болгарська преса приписує одній з частин самої македонської революційної організації.

Як повідомляє сербська газета „Політика", убитий у Софії Іван Михайлов був чотири роки лідером македонського революційного руху і впав з рук прихильників генерала Протогерова, убитого на вулиці Софії 8. липня с. р.

Другий член революційної організації стріляв до Дживоєна Лазича, шефа београдської поліції, який був призначив за голову генерала Протогерова 500,000 динарів. Відтак, коли атентат не вдався, намагався забити себе і тяжко поранився.

Поліція найшла при ньому лист, в якому списані імена югославянських міністрів, котрі мали впасти після вироку революціонерів. Лист підписаний Григором Милчиновим, за якого, живого чи мертвого, югославський уряд призначив нагороду в сумі 100,00 динарів.

КОНФЕРЕНЦІЯ АНГЛІЙСЬКИХ МАЙНЕРІВ.

ЧИСЕЛЬНІСТЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ ЗМЕНЧИЛАСЯ.

ЛОНДОН, 17. липня. — На конференції англійських майнерів, яка відкрилася сьогодня, президент юнії Герберт Смит заявив, що кількість майнерів юнії за останні роки сильно зменчилася. Майнерська юнія, говорив Смит, була найбільшого в Англії в 1921 році, коли вона мала 957,000 осіб; тепер її членство зменчилося до 625,000. Кризу Смит пояснює безробіттям, довгими годинами праці, низькою заробітньою платнею, боргами та внутрішніми сварками межи лідерами. Тепер, каже Смит, унія переживає історичну кризу, яка зачалася в 1920 році.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокое число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧЕРВА ВОРУШИТЬСЯ

Навіть читачі американських газет моглиби подумати, що послідними часами в Европі слідно надзвичайне зацікавлення українською справою.

Заворушилося серед ріжних українських груп політичної іміграції в Европі. Послідними часами нібито видно оживлення в політичнім трупі українського польонофільства. Заметушилися, очевидно, зараз і в таборі москвофілів. Шаповалівці на один бік розголошують, яку то широку волю вони добили в своїй угоді з московськими націоналістичними революціонерами про віддання України в неволю російської федеративної держави. Большевики собі розхвалюють тепер ще дужче, які то вони доспіхи мали в українізації України.

Навіть монархісти заворушилися, як черва на весні. Десь Денікін вихвалює Скоропадського за його вірність для Росії. То знова „ясноволосий князь" Вільгельм Габсбург „щось конспіре про Україну".

Заворушилося серед політичної іміграції й в Америці. Як в Европі такий „рух", то, мовляв, гріх булоби не рушатися. І хто чого не поїхавби в Европу, то все ніби не для особистих інтересів, а для політичних справ. Мовляв, орієнтується. Нових ідей шукає для оборони краю, для спасення України.

Пішли в хід догідні чутки: мовляв, Англія йде до війни зі советами. Мовляв, нам доконче треба забрати становище. Кождий кричить: А що ви на се? Чому не збираєте гроший на інформацію преси? Чому не отвираєте в Вашингтоні бюра та не ставите на його чолі якого заслуженого й відважного політика зі штабом робітників, стенографістками й собаками, що, мовляв, належаться репрезентантам великого народа? Ви дозволяєте Польщі нас репрезентувати? І так далі.

Але яка користь прийде Україні від того всего „руху"? Треба бюра, чи не треба, але чи дасть хто на таке бюро після ославленої господарки одного такого посла? Треба чи не треба центра, але чи дасть хто гроші в руки тих, що за тим центром горлають? А як ніхто на бюро не дасть і центра не піддержить то пощо про се кричати? Хіба на те, щоби нічого не робити, а другим аби здавалося, що дуже богато робиться.

Українському народови в сей мент найкраще помагає той, хто не заводить серед нього сварок, які тільки сварками кінчаться, а зате обєднує його для допомоги для тих форм боротьби українського народа проти його ворогів на всіх ділянках життя, на освітному, політичному та економічному, які народні маси проявляють самі на українській території.

СТАРИЙ КРАЙ ПРО БЛАГОДАТИ КОНКОРДАТУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ГАЛИЧИНІ

(Голос старокраєвої ґазети „Праця" до питання, які користи приносить римсько-польська згода Українцям, а які українській католицькій церкві).

До слів митрополита Шептицького.

Поляки звернули увагу на зріст православя в Галичині коштом української католицької церкви і застановляються, що для польської держави булоб ліпше: чи щоби кріпко держався український католицизм, чи краще булоб, колиб серед галицько-українських католиків ширилося православя. Одні Поляки є за цим, другі за тим. У нашій статейці з попереднього числа „І так горяче і так боляче" було сказано, що варшавська ґазета „Епока", часопис, що висловлює думки польського правительства Пілсудского, є за поширенням православя, а львівська „Ґазета Поранна" є за укріпленням католицизму, бо каже, що Українці-католики зі Сх. Галичини є вірніші Польщі, як Українці православні з Волині, Холмщини, Полісся і Підляша.

„Ґазета Поранна", щоби мати ще ясніший погляд на цю справу, вислала була до митрополита Шептицького свого редактора, щоб він в розмові з митрополитом довідався про це щось близче. Ми вже писали, що сказав митр. Шептицький редакторови „Ґазети Поранної". Він сказав, що крик з причини нібито масового переходу цілих громад на православя є безпідставний. Це є річ, сказав митрополит, якої не можна собі легковажити, але вона має значіння тільки місцеве, значить, що не всі громади гурмою переходять на православя. Далі пояснив митрополит, чому передусім на нашій Лемківщині переходять громади на православя. На думку митрополита це тому, що там вже здавна коріниться москвофільство, а крім того на Лемківщину ділають ті українські еміґранти з Америки, які перейшли там на православя. Далі сказав ще митрополит, що перехід українських католиків на православя не походить з тої причини, що українська католицька церква цупко вяжеться із західним католицизмом, котрий є сходови рішучо противний. Цей „курс на захід" вважає митрополит за річ природну і вже у нас давну. Але найважніші слова сказав митрополит Шептицький на самому кінці розмови. Сказав він іменно, що українська католицька церква під Польщею є в деяких справах (напрямах) звязана. Це є дуже делікатні слова. Властиво треба було сказати, що українська католицька церква стогне під вагою польсько-римського конкордату.

А тепер кілька уваг до слів митрополита. Ми до релігійних справ не мішаємося. Виступаємо тільки проти тих духовних, які використовують своє становище священика і лучаться в сякий чи такий спосіб з ворогами народу. Ми є також противні релігійній війні між католицизмом а православем. Нехай собі істнує і розвивається одно і друге, щоб тільки на користь народу. Але щодо православя, то будемо рішучо поборювати всякі спроби Поляків, щоби з українського православя зробити собі слугу своєї політики, як також будемо поборювати всяке москвофільсько-царславне баламуцтво православних духовних. Українські православні священики повинні всі як один бути щирими Українцями і забути всяке російське царство і погане москвофільство.

А щодо української гр.-католицької церкви в Галичину, то не можемо мовчати, коли бачимо, що чужі сили запрягають нашу католицьку церкву як народню суспільну установу до воза своїх ріжних інтересів і поганяють, як хочуть. Не можемо мовчати, коли бачимо, що чужі сили уподіджують наш народ під оглядом церковних свобід, коли заводять в національно-церковнім життю повний застій і мертвеччину, коли з української католицької церкви в Галичині роблять знаряддя своєї політики.

І ось длятого мусимо до слів митрополита Шептицького сказати, що справа з нашою католицькою церквою зовсім так добре не мається, як це представив успокоюючо митрополит Шептицький в розмові з представником „Ґазети Поранної". Бо ось православя, а також ріжне сектанство ширяться не тільки на Лемківщині, але в цілій Галичині. Це нашій церковній владі дуже добре відоме. На це є факти, ось хочби й найсвіжіші. В станиславівськім воєвідстві три села перейшли свіжо на православя. Про це повідомляє львівське „Слово Польське" з 21. червня ц. р. котре пише: „Міністерство освіти повідомило воєвідство в Станиславові, що православний митрополит в Польщі предложив міністерству просьбу о висказання згоди на утворення в місті Турка і селах Бугля, пов. Турка, і Берлоги, пов. Калуш, по одній етатовій православній парафії для тамошньої людности, котра частинно перейшла на православя".

Ось пречистий доказ на те, що розріст православя не є місцевим явищем. Православних парохій є вже в Галичині поверх сорок, а до війни була тільки одна-єдина у Львові. Зрештою слід ствердити, що в українській католицькій церкві в Галичині панує завдяки конкордатові та иншим причинам повна мертвеччина, відсталість, байдужність, безнадійність, опущення рук і опущення крил. Взяті в залізні кліщі конкордату три українсько-католицькі дієцезії чахнуть і вянуть на очах. В чужих католицьких церквах панує якийсь рух, якесь одушевлення, зближення до народу, переводяться якісь пожиточні реформи (ось хочби скорочення числа свят), націоналізація богослужень, а в українсько-католицькій церкві повна і таємнича мертвеччина уже від довгих літ. Навіть останній зїзд українсько - католицьких єпископів у Львові був дивно таємничою подією. Люди надаремно ломили собі голову, що там єпископи радили і врадили.

Як наслідок польсько-римського конкордату та инших причин істнують у нас і дальші явища, які підкопують силу українсько-католицької церкви. Є ними насильне і раптове насаджування целібату, пошируючийся езуїтизм деяких духовних кругів і небувала непопулярність і нелюбленість теперішного станиславівського і перемиського єпископів. Коли додати до того ще розполітикування многих священиків в користь Поляків і польонофільських партій, тоді матимемо цілу суму причин, які довели до нинішного стану українсько-католицької церкви в Галичині. Розваживши холодно і осторожно цілу справу, треба сказати, що за панування ґрабсько-римського конкордату і теперішного „польського" папи Пія XI. зявилися у нас перші зовсім очевидні признаки занепаду і крізи української греко-католицької церкви.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Витинки з ґазет прислали: гр. Тимко Мілєщук, Ню Йорк; гр. С. Мусійчук, Шикаґо.

П. Ш., П., Мес. — Наша часопись не може ніяк мішатися до розгляду такого чисто обрядового питання, як те, чи при обході церкви починати охід на захід чи на схід.

СПРОСТОВАННЄ.

До редакції наспіло письмо, в котрім автор пише:

В дописі про віче в Майнерзвіл, Па., поміщеній в 162 ч. „Свободи", пропущено через друкарську помилку імена слідуючих жертводавців, які жертвували по $1.00 на оборону невинно засуджених студентів Вербицького і Атаманчука: Анна Муляк, Василь Муляк, Юрій Дронюк, Петро Левчак, Михайло Савчин, Іван Бончак.

Прошу цю помилку ласкаво справити.

Іван Гундяк.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

438.

Збірка на хрестинах.

В нашій місцевости (Вілямставн, Н. Дж.) у гром. Петра й Анастазії Прус відбулися хрестини, на котрих чесні гості не забули і за сироти. На поклик гром. Олекси Бабяка присутні зложили $12.75, яко жертву на Сиротинець при У. Н. Союзі, в якім будуть мати приміщенне сироти по померших членах, і старці, що не зможуть заробити на своє удержаннє.

На жаль, мушу заявити, що були між нами такі одиниці, які попросту іґнорували справу Сиротинця і шкодили в збиранню жертв. Однак хто зрозумів сю справу, сей не відмовився від жертви.

Честь гром. Олексі Бабякови, що піддав думку збірки на Сиротинець, а щира подяка жертводавцям і тим, котрі для справи нашого Сиротинця чимнебудь прислужилися. — **Іван Витязь,** секр. 307 від. У. Н. С.

439.

Тов. Запорожська Січ, від. 342 У. Н. С., в Картерет, Н. Дж.

Хвальний Заряде! — Висилаємо на Сиротинець-Захист У Н. Союза $29.00. Ми старалися зібрати на таку благородну ціль, що було можна, і ще далі будемо всіми силами підпомагати будову нашої проєктованої інституції. Коби лише наші люде зрозуміли її потребу, то не треба би було на неї ждати цілими літами. — **Іван Маркович,** секр.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(160)

А такий рафінований демаґоґ, як М. Шаповал*), виступив зі звичайною своєю довгою і „громовою" промовою проти мене, що як я, мовляв, смію „як соціяліст та ще й революціонер" робити такі внески в Цека партії на користь буржуазних установ. Адже се значить дати зброю в руки буржуазії або в крайному разі скріпити дрібну місцеву буржуазію та инше... На думку Шаповала й його однодумців всі земські елементи повинні бути, як правило, відкинуті від творчої революційної праці, яку мусять вести нові щиро-соціястичні сили, хоч би й не мали практичного стажу, „бо час і соціялістам навчитися працювати".

Мої доводи, що ті, хто висловлюється так, не знають земств, не знають зовсім їх праці і уявляють собі земця лише як урядовця „з кокардою" на лобі (ношення кокард практикувалось головно в „юго-западних" земствах), а не демократа, щирого народника, яким був майже увесь, так званий, третий земський елемент, в якого руки по революції перейшла цілковито управа земствами. Сих земців назвати буржуазією можна хіба лише тому, що всі вони мають добре залатані, гарно вичещені, а не розірвані і брудні штани. Звичайно, моя пропозиція навіть „не удостоілась" голосовання, а лише викликала обурення (гадаю більше штучне, або лише тактичне) проти мене частини членів Ц. К. партії.

Почалося призначення ріжних своїх „адміністраторів", між якими по більшости й було громадського, або адміністративного складу лише те, що вони належали до пануючих партій, хоч часто не вміли навіть водити добре „хвости крутити", а не то що ширше працювати на полі практичної, а тим більше адміністративної діяльности. З центру полетіли призначені на провінцію ріжні „інструктори" Центральної Ради, між якими не бракувало й таких, як нікому невідомий харківський ґуберніяльний Сіверо-Одоєвський, який пізніше був не безпідставно запідозрілий в провокаторстві на користь большевиків, або як херсонський ґуберніяльний (теж нікому в ґубернії не відомий) Н. Комарницький, який, будучи студентом Психоневральоґічного Інституту в Петербурзі, попав у тюрму за кражу пальта*), та инші їм подібні. Мовляв, не треба знати, чи злодій, чи ні, аби свій.

Відкинувши досвідчених місцевих діячів і адміністраторів від праці, українські партії, а з ними і Центральна Рада впали в блуд, який згодом тяжко помстився на них. Треба було старих фахових робітників, що знали кождий нерв місцевого життя, кожду найменшу його особливість, не відкидати від праці всіх „ін корпоре", а лише перечистити і декого усунути, але неодмінно замінити місцевим фаховцем. Сю думку я висловлював при кождій нагоді, критикуючи іноді різко фальшивий шлях, на який нині спав наш центр. Се звичайно, не подобалося „вожакам соціялізма" і „вожакам нації", що тільки ще вчора надіди штанці соціялістів і бавилися ними, як мале хлопя.

Мене в Цека партії часто не хотіли вислухати, або переставали розуміти і я все більше почував там себе чужим, як у заґалі в київському центрі, серед усіх тих іще шкільних поміж собою товаришів по більшости Петербурської та Московської студентських громад, всіх тих Миколок, Павлушок, Сашок та инших; все більше почував себе одірваним „не посвященним" у всі таємниці партійного життя, і відходив усе далі від політичної партійної праці, тимбільше, що військові справи забирали надмірно богато часу й сили. Се нарешті пізніше привело, при шулерській підтасовці Поршем фактів, на три чверти вигаданих, до арештування мене, разом із иншими 8-ма членами Цека партії, за санкцією решти членів свого Цека.

Дальше буде)

*) М. Шаповал за часів царату стояв далеко від соціялізму і був непримиримим його ворогом, а тим більше від партійної праці. Навпаки, в своїх писаннях під псевдонімом „М. Сріблянский" в „Українській Хаті" він громив усе українське, що мало хоч ознаки соціялістичні. В партію соціялістів-революціонерів Шаповал вступив по двох-трьох місяцях революції 1917 р. Близше знакомі з ним люде оповідали мені, що він довго вагався, в яку партію вступити, аби мати більше шанс на політичну карієру, поки нарешті вибрав Соц.-Рев. Між иншим цікаво одмітити в сій революції таке явище, що в той час, як старі робітники партійні залишилися до кінця її на старих позиціях, або навіть правіли, новоявлені соціялісти увесь час бігли вперед в ліво, відповідно розвиткови, під демаґоґічною пропаґандою большевиків, настроїв мас. Не вміючи кермувати масами, вони бігли навипередки з ними, аби залишитися [illegible] чолі їх. Такими були: Шаповал, Грушевський, Жуковський, Н. Григоріїв та инші, їм же числа ність.

*) Про Комарницького в 1919 році мені розповів петербурський адвокат, Українець, що боронив його на процесі. Але крадіж була доказана і Комарницький попав у вязницю, звідки лише революція, здається, його звільнила.

Баян.

СКОШЕНИЙ ЦВІТ

(З білоруського).

I.

Вечоріло... Сонце ховало свій огненний круг за зеленою стіною беріз. Крізь їх гилля продиралося останнє проміння та розстелювалося по усіяній цвітками сіножаті. У повітрі розливалися ще звучні голоси жайворонків, які кінчали свою денну музику.

На сіножаті, біля річки виднілa струнка постать дівчини. Вона збирала цвітки до образа Божої Матери та співала переливним голосом, наче той соловейко, сумну пісоньку. Мельодія пісні трапляла до серця і стрясала всі живі струни душі:

А учора орав і сьогодня орав!
А хтож тобі, молодий козаче,
Воли запрягав?
Запрягала вона, дівчинонька [моя,
Чорні брови, білі личка,
Цвіточка моя!

Дзвінкий її голосочок дунав у повітрі, наче хори жайворонків у блакитнім небі, а вона співала далі:

І учора косив і сьогодні косив,
А хтож тобі, молодий козаче,
Їсти приносив?
Приносила вона, дівчинонька [моя,
Чорні брови, білі личка,
Цвіточка моя!

Останні слова пісні відбивалися відгомоном і неслися далеко-далеко, по всій сіножаті.

— Добрий вечір, Софійко! — залунав голос молодого, гарного хлопця Івася, що побіч дорогою вертав із плугом з поля.

— Ах, ти! як налякав! — сказала скочивши Софійка, наче наполошена птичка.

— Ну, Софійко! Що я дістану за те, як скажу тобі щось цікавого, що тобі нині і на гадку не прийшло?

— Е, не цікаве для мене; знаю я вже про це щастя, що Яків уже дійшов до ладу з моїми батьками і вони згодилися видати мене за нього, знаю! — сказала Софійка і вертіла ріжок запаски у руках.

— Ні, не це! Про це щастя я волів би краще замовчати, але на думці маю щось важніше...

— Так щож? Кажи скорше, бо мене і справді вже зацікавило, що там таке важне?

— Ага! Не будь така скора! Перше скажи, що мені даси за це, а тоді вже скажу все як і що, — відповів із сміхом і затримав коня.

— Так щож я можу тобі дати, ось хиба тую китичку весняних цвіток, що я їх сама назбирала на сіножаті.

— Ну, ось дякую, а тепер слухай уважно та тільки не залякайся з радости: нині приїхав твій Олесь! — сказав Івась і глянув Софійці в очи.

— Невже! мусить бути неправда, вінжеж писав, що тепер приїхати годі — відповіла Софійка. Все таки ця вістка дуже вразила її, бо вся зарумянілася, наче зірниця на заході сонця, а й у очах можна було відчитати невисказану радість. І зовсім зрозуміле. Олесь — це її невідступний товариш дитячих днів: разом із ним бавилася на сіножаті, разом ходили у ліс на суниці, разом ділили всі радощі і смутки життеві. Пізніше, як він вивчився в ґімназії, вона нетерпеливо ждала тої хвилини, щоби могла з ним побачитися. А підчас вакацій проводила з ним чарівні літні вечері, коли забувала в його обіймах про все, що ділялося довкола, а думки її ширяли вгорі у безмежних просторах. Тепер негідний своїми поступками Яків робить перед батьками всі можливі старання, щоби взяти її собі, розлучити з Олесем навсе.

— Щира правда! Я з ним бачився вже, казав, що хоче якнайскорше побачити тебе. Ось ходім разом додому, а там вечером заходь на наш кінець села, то побачитеся — сказав Івась і пішли вдвоїх крутою доріжкою в напрямі села.

II.

Весняний сумерк опадав помало на землю і все живе заколисував до спокійного сну. Темніло щораз більше... Недалекі дерева ставалися щораз менше виразні, вкінці зовсім зливалися у безформенну масу у вечірній темряві.

У кущах над рікою чути було соловейків спів, що розливався пливко довкруги. Зі села доносився голос молоді і перериване грання гармонії. На лавці під старими липами сиділи два нерозлучні товариші молодих літ: Івась із Олесем. Вони, після довгого небачення, розмовляли оживлено.

— Ні, брате Олесь, ти не повинен згодитися на це, щоби Софійку батьки віддали за Якова! Вона тебе щиро кохає, так чогож більше треба?

— Софійка, то Софійка, з нею клопоту не буде, але батьки її упруться, то тяжко буде щонебудь порадити. Батька я добре знаю; його одинока мета — богацтво, а я вбогий — відповів безнадійно Олесь.

— Так що там! Усе буде добре! Побачиш! Цеж гріхом було би віддати таку дівчину цьому підлому хлопцеві! Ні, ти повинен недопустити до то-

(Докінчення на стороні 3-тій).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗНОВ ЗАБАЖАВ ПОЛЬСЬКОЇ ПОХВАЛИ.

Довго я думав над тим, звідкиля редактор „Руського Селянина" взяв такі файні відомости, які видрукував у своїй шматонці в останьому числі. Дивився докладно за тією паліївою промовою по всіх націоналістичних часописях, які виходять в Америці, і не найшов.

Польських же та польонофільских ґазет не читаю, але не о те мені ходить.

Цей панок-редактор тай ще презбитеріянсько-католицький професор, мов життя дихнув, так розписався. Та лишаю на боці його теревені, (кому вони цікаві?) а спинюся лише на останніх артикулах його аж занадто „ученої" статті. Не дурно кажуть: Старий розумом дитиніє. Але й цеї приповідки не можна прикладати до вельми „розумного" презбитеріянина. Та вже, де моє не пропало. Офірую йому цю приказку.

Презбитеріянський професор питається, хто буде винний, коли Поляки будуть репрезентувати Українців на случай війни Ляхів з Москалями?

Я думаю, що такі панки професори тай ще редактори, як, вибачте за вираз, редактори „Руського Селянина" та такі инчі, що орієнтуються на Захід.

Ми, американські Українці, добре знаємо, що розуміють під Заходом представники „Руського Селянина" й без зізнання презбитеріянського учителя. Про те писав не так давно польський „Нови Свят", де підняв його дуже високо.

Знаємо й те, що презбитеріянський тічер за тим і в Париж їздив, щоби знати, на кого орієнтуватись та звідки зачинати високу політику. Андрій Левицький має доброго аґента, яким може гордитися цілком слушно, бо хто ще найбільше вірний оборонець Заходу-Польщі?

Нарешті цей тічер каже, що ми, американські Українці, маємо ВОЛЮ І ФОНДИ, і тому маємо бути найбільше винуватими.

Що витрачаємо ті фонди на боротьбу з епископом за народне добро.

Але ми знаємо й те, що високий презбитеріянин боронить католицького епископа, а не нарід, і тому бачимо, куди старий гне. Коли треба буде фондів, вони будуть, як є тепер на народні цілі, а складати гроші, щоби потім потонули в кишенях високих політиків, ми, Українці, не хочемо і не будемо.

Або може для того центр тут закладати (чи Петлюрівський відділ), щоб редактор видавав ґазету? А чи мало нас хвалив „Нови Свят"?

Петро Ґоїв,
Ню Йорк.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З українського життя в Америці.

ФРЕНКФОРД, ПА.

Закінчення шкільного року.

В цілому культурному світі де тільки є низші і висші школи, так практикується, що з кінцем шкільного року ученики пописуються чи то перед шкільними властями, або залежно від обставин, і перед ширшою публикою з сего, чого через цілий рік навчились і залежно від їх знання одержують свої свідоцтва та призначення кляс на рік слідуючий. Тому, що американсько-українські школи не стоють до сего часу на висоті свого завдання, а декотрі свою діяльність ограничують лише на читанню, писанню та коротким нарисом історії, тому учителі, щоби закінчення шкільного року випало величавійше, стараються влаштувати по змозі гарний концерт, щоби сим способом підбадьорити дітей до дальшої праці в сім напрямі, а родичам показати, яке ідейне й патріотичне діло вони сповняють, коли посилають дітей до школи.

І у нас заходом гр. кат. церкви св. Йосафата а заразом учителя тутешньої школи відбулося в неділю, дня 1. липня, закінчення шкільного року концертом, зложеним зі співів діточого хору, діточого представлення „На вакаціях" і мішаного хору ім. Шашкевича під орудою п. Павла Баглая.

Точно о заповідженій годині в найгарнійшим порядку вийшли на сцену діти-школярики. Їх веселі личка дали нам відразу до зрозуміння, що не бояться вони стати напроти нас та показати нам, чого вони через цілий рік навчились та що не задурно їли вони хліб своїх родичів. І вмить почулисьмо гарно виконаний церковно-народний гимн „Боже великий единий". Серце радувалось дивитися на сі діточки, як вони чепурно, мельодійно віддавали улюблену нам пісню. Відтак майже по мистецьки відіграв скрипкове сольо „Веснівку" Андрій Прухніцький і знова з сим самим результатом діточий хор відспівав „Гей там на горі там женці жнуть" і „Мир вам браття".

Діточе представлення „На вакаціях" відіграно надсподівано добре. Надсподівано, кажу тому, що приготовлялися діточки до відіграння його ледви два тижні.

В другій части концерту діти відспівали пісню „На чужині загибаю", а Олена Гладчук виголосила деклямацію „Мово рідна". Відтак наступили знова пописи шкільного хору піснями „Чом так скрито", „Вийшли в поле косарі", „Реве та стогне". Відтак слідувала деклямація Павліни Реґа „Молитва школяра" і знова діточий хор віддав пісні „Крилець", „Гей там на горі Січ іде", „Дай нам Боже добрий час". Знова пішла деклямація Петра Федорова „Мама, мама" і кінцева пісня діточого хору „Тобі, земле моя".

В діточім представленню брали участь слідуючі школярі-аматори: С. Орляк, І. Орляк, А. Прухніцький, В. Мосьондз, П. Юрків, І. Мосьондз, Карач, Е. Ґрамяк, М. Блавіцка, З. Сидорович, О. Грицишин і О. Смачило.

Найгарнійшою частю концерту була часть третя, в котрій виступав місцевий мішаний хор імени Шашкевича під управою п. Баглая. Хор сей завдяки карности своїх членів і з обох сторін мозольної праці стався нині нашою гордостю, так що належиться йому чільне місце межи нашими хорами в Америці. Филаделфійські Українці будуть мати нагоду про се переконатися дня 4. падолиста с. р. в день свята Независимости З. У. Н. Р., котре устроює Стрілецька Громада, на котрім власне сей хор буде виступати. Хор співав пісні: „Понад тими гороньками", „Засвистали козаченьки", „Ой морозе морозеньку", „Очерет лугом гуде", „Почаївська Божа Мати", „Далека ти, а близька нам". Гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено концерт. Хор співав так мельодийно і з таким чуттям, що не можна промовчати, щоби на адресу диригента і співаків не висказати щирих слів признання за їх працю і труди, понесені в цили вишколення в першій мірі самих себе, а дальше над піднесеннем нашої дорогої пісні. Сольові точки віддав дуже гарно в пісни „Почаївська Божа Мати" таки сам дириґент. Присутні з признанням говорили про о. Колтуцкого за його працю над шкільною дітворою, як також для п. Баглая і його хору за безкорисну й щиру працю. Щоби закінчити своє враження з концерту, лишається мені ще одно, іменно: віднестися до загалу або радше до родичів дітей з запитом, чому для них ся справа видавалася так маловажною, що навіть не прийшли всі, щоби переконатися власними очима, що їх дитина через цілий рік навчилась, та як на слідуючий рік відноситися до неї, щоби вона не була позаду других.

М. Стоколоса.

(Докінчення зі ст. 2-гої).

СКОШЕНИЙ ЦВІТ.

го, — відповів рішучо Івась. — Ну, а що там чувати у тебе? Як школа, як там селянство дивиться на нашу працю?

— Все гаразд, — почав Олесь. — Сиджу, працюю серед сільської темряви тай радію гарними успіхами моеї праці. Слухай, брате! Чи то мало радости і вдоволення, як уяити тих сільських дітей, які жадібно здобувають знання у рідній мові? А потім кожна ця дитина, що вийде з рідної школи, збільшить ряди борців за кращу долю нашої Батьківщини. А в тебе що тут чувати доброго?

— В мене тут таксамо все добре! — сказав бадього Івась. — Усі вельми зацікавилися білоруським рухом, пильно читають книжки і ґазети. Лише один Яків, цей твій суперник, старається всякими способами перешкоджувати ширенню рідної просвіти серед селян. Все стращить, що той, хто читає білоруські ґазети, відповідатиме за це та робить ріжні неправдиві доноси.

— Ах, підляка! — сказав ненависно Олесь — та, коли роздумати, то він не винен цьому, а винна темнота. Нічого, брате, не порадиш; ми саме через просвіту мусимо стреміти до того, щоби таких було у нас щораз менше.

— Ну, бувай, брате, здоров! Побачимося ще завтра, а я піду вже до дому та пішлю тобі сюди Софійку. Ти підіжди тут кілька хвилин, — і з тими словами пішов на другий кінець села.

Тихо повівав теплий вітерець. Із сіножати доносилися протяжні співи нічліжан. Олесь сидів непорушно, наче зачарований гарним образом весняної ночі. Заслуханий у відривчасті слова рідної пісні, роздумував собі:

— Боже! Яке щастя жити серед своїх рідних загонів, віддихати вільним воздухом, втішатися кожною проявою сільського життя, слухати своїх рідних пісень, сумні мельодії яких, здається, поривають із собою та несуть у густий ліс, у широкі поля, високо до зір! Ех, Білорусь! Рідна країна! Яка ти чарівна і богата образами, що обдаровують нас великою осолодою у нашому тяжкому житті. А цей сільський нарід, що сам уже покрапно горнеться до просвіти і творчої праці на рідній ниві! Все це наповняє груди великим щастям, що хочеться, здається, віддати своє життя на жертвенник Батьківщини!

Попри ці ясні думки закрадався на дно душі неспокій задля того, чи вдасться йому задержати при собі дорогу Софійку. Під впливом таких думок він забув усе, похилив голову та сидів неповорушно у глибокій задумі, так що не чув, як наближалася скорою ходою дівоча постать, схопила його за плече і дзвінким голосом промовила:

— Олесь! Це ти? Чогож ти задумався? Бач, яка гарна нічка, лише радіти і пісні співати!

— Ех, Софійко! — з трудом промовив Олесь. — Не так я сподіватися стрінути тебе. Софійко! Скажи щиро, чи справді будеш така витревала, що підеш проти батьків і будеш моєю на все? — При цих словах він її сильно пригорнув до себе та глянув лагідно у її очи. Вони, наче ці ясні зірки на блакитному небі, блестіли серед темної темряви на її смаглявім лиці. Вона, схвильована його словами, склонила йому на груди голівку, вкриту розвіяним від вітру, наче льон, волоссям.

— Олесь! — сказала дріжучим голосом Софійка. — Як ці дві зірки на небі, що так близько мерехтять одна біля одної тай ніколи хіба не розлучаться, так і ми з тобою спільно будемо поборювати всі життеві невзгодини тай ніяка зла воля і несвідомість моїх батьків не зможе нас розлучити, — і вона замовкла, опускаючи вниз голубі свої очи та глибоко задумалася.

— Лише ти старайся не сваритися з Яковом і не звертай уваги на його поступки — додала Софійка.

— Ні, Софійко! — відповів Олесь — я не в силі ніяк стерпіти образу цієї людини. За те що він залицяється до тебе, я на нього не кривдую, а навіть співчуваю йому, бо він людина і має людські почування, але це, що він насміхається з усієї нашої праці на відродженській ниві та старається всякими способами ще перешкоджувати, цього я не можу пустити мимо вух.

— Ну, як собі хочеш, — відповіла Софійка, — а я піду вже в хату, бо небаром північ, мати сварити буде. Бувай здоров!

— Ні, одна не підеш, я мушу тебе провести, щоби часом проклятий Яків не стрінув тебе, — тай ще раз обняв дівчину і кріпко поцілував у самі уста.

У цюж хвилину виплив ізза хмари місяць і облив їх золотим блеском промінів.

А вони все ще стояли неповорушно; забули геть про все, впоєні глибоким почуванням щирого кохання.

III.

В той час у Яковотій хаті було гучно...

Кругом стола сиділи молоді хлопці, почервонілі від горівки. Вона примушувала їх виробляти ріжні непризвоїті річи... Шум, крик, дикі слова чути було з усіх кінців стола.

Ей ти моя горілице,
Ти розрадонько моя!...

заводив один басом, що сидів кінець стола.

Гуляй, брате, в своїй хаті!
Хтож нам заборонить?
Веселися, не смутися,
Такий день сьогодня!...

затягав другий і диригував порожною пляшкою, поки не вдарив нею об стіну і вона розсипалася у дребезги.

Яків, господар хати, підливав щораз більше горівки та заохочував товаришів веселитися, що називається.

Коли побачив, що горівка вже робить своє, почав пяним голосом:

— Ех, хлопці! Ви чули, що цей... як його... Олесь мудрагель приїхав сьогодня до дому, тойсамий, що колись лаяв нас за горівку перед цілим селом.

— Той мудрагель! — захропів басом один розхрістаний хлопець, у якого вже ноги хиталися від горівки.

— Не зашкодилоб провчити його, як треба жити з нами, а то вже нема приступу, такий став зарозумілий! Тьфу! поганець! А недавно худобу у дворі пас, — сказав хтось.

— Тай ще мені ногу підставляти став, бачите до Софійки заглядає! Ха, ха, ха! — зареготався хитро Яків.

— Та що там говорити! — перебив один здоровий хлопець — нині саме вечерниці на тамтім куті, ходім і розплатимося з ним за все!

Всі в один голос підхопили його думку тай вивалися гуртом на вулицю. Викрикуючи пяними голосами і підштуркуючи один одного, скоро опинилися на другому кінці села.

Нараз замаячіла недалеко чиясь постать. Колиж побачила натовп пяних хлопців, стала втікати в противному напрямку. Але пяним цього лише і треба було.

— Гей, лови! Хто там? Стій! — роздалися голоси. І всі, як були, схопивши коли, кинулися на здогін і заповнили ціле село дикими голосами. Вкінці один із товпи підбіг, схопив незнакомого за обшивку та крикнув із усієї сили:

— Кажи, хто ти, а то вбю!

— Чого хочеш? — відповів незнакомий — чи не сором вам, хлопці, так запиватися? Замісць щось робити, запиваєтеся та заступаєте людям дорогу.

— Це ти, брате! Ага! Попався! — закричали всі в один голос. — Бий його! — крикнув хтось із товпи. — Хай знає, як з нами жити! — закричав інший тай вдарив що сили колом по плечах. За ним, наче на команду, кинулися всі на Олеся. Він не видержав сильних ударів і повалився, наче сніп, на землю...

А на небі світив місяць і розливав свій блеск по біздольній білоруській землиці, що подобала на околицю зачарованої країни. У воздусі розливався солодкий нектар запаху весняних цвітів і наповняв зболілі груди оживляючою силою. Над річкою легоньким серпанком повис білий туман. А кругом усе вкривала темінь ночі та розказувала казки про важке життя нашого брата.

IV.

На другий день був великий рух у всьому селі.

Кождий біг на місце випадку, щоби на власні очи переконатися про це, що сталося попередньої ночі. Справців убийства повязали та відправили у місто. Та цим не вернули старенькій матері дорогого сина, що був одинокою підпорою в її житті. Вона від жалю була зовсім непритомна.

Не менше жалувала його і Софійка. Вонаж в Олесеві втратила все це, що може бути найміліше та найдорожче для людини. Всі селяни жаліли дуже Олеся, як свого найближчого приятеля, що все проводив із ними вільні від роботи хвилини та ділився всім тим, що сам здобув у школі.

Позавтра під вечір із хати на кінці села вирушила ціла товпа народу з жалібним співом на цвинтар. За труною йшла стара ненька, голосно ридала, а побіч із нею Софійка, похилила голівку вниз, очи впялила в один предмет. Здавалося довкола нікого не бачить. Вона нині не плакала, не уронила ніодної сльозинки, а весь жаль по страті дорогої істоти заховала глибоко в серці. Домовину опустили в яму, кинули по три жмені піску та затягнули похоронної пісні. Її сумний голос знаходив щирий відгомін у серці кождого.

Зашуміли сумно сосонки, похиливши головки над свіжою могилою, наче голосили по Олесеві, що, наче передчасно скошений цвіт, покинув цю земленьку.

* * *

Потім частенько можна було бачити біля Олесевої могили молоду дівчину. Вона прибирала непорослу могилу свіжими цвітами та скроплювала їх чистими, наче перли слізми.

Переклав **М. Недільський.**

ХТО БУВ
В СІЧОВІМ БАЗАРИ
З ПРОВІНЦІЇ МИНУВШОГО ТИЖНЯ.

Юрій Сабо з **Асторії, Л. Ай.,** управитель інформаційного бюра для Карпато-Русинів, бувший співредактор часописи „День".

С. Свіґар (з Закарпаття) з **Нескигонінґ, Па.** Брав ноти для хору; жалувався, що нігде не може дістати карпаторусских пісень, мусить брати українські.

В. Шабатура з **Пітсбурґ, Па.** Купив фонограф і 50 рекордів; хоть є штори з фонографами в Пітсбурґу, але „я жидам заробити не дам"; буду старався, щоб такий штор був ще і в нашім місті".

Антоніна Одомонок (Лемська красуня) з **Бруклин, Н. Й.** „Лем лемське любить".

І. Гавковський з **Елізабет Н. Дж.** За мало в шторі було для него нових рекордів.

Ю. Чурик з **Джерзи Сіті ,Н. Дж.** Член хору ім. Лисенка, з родиною. (П. С.: Хор ім. Лисенка відспівав 4 пісні на рекорди, одна рекорда вже є в продажі „Вечірний Дзвін" і „Чарочко Моя"; друга „Завіщанне" Т. Шевченка і „Ура у бій", вийде за дві неділи. Також той хор вибраний переспівати всі коляди, що є вже на рекордах і також наспівати нові коляди. Управитель Хору, п. А. Ґела, працює тепер завзято, щоб його коляди вийшли найлучще).

І. Токарчук з **Гудсон, Н. Й.** за рекордами.

В. Хомяк з **Бронкс, Н. Й.** Купив новий ортофонічний фонограф.

М. Паланичка з **Еджватер, Н. Й.**

Г. Лесків з **Ґрінвіч, Конн.**

В. Прескович з **Ансонії, Конн.,** з жено і дочкою. Там мають бизнес з рекордами, але великі перепони ставлять їм жиди-бизнесмени. Та Пресковичі їх не страхаються, щоб лиш всюда так Українці з ними собі раду давали. 166

Записала **Ольга Опеля.**

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЕ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК

ПРАВДИВІ ПАТ І ПАТАШОН.

Пат і Паташон, довгоногий Дон Кіхот і грубенький Санчо Панза, які від богато літ відбувають тріюмфальне турне по світі, розвеселюючи навіть найсумніших людей, — поза екраном зовсім пересічні джентельмени. Тяжко собі уявити, що ті два ґротескові типи наївних волоцюгів, охрещених смішними іменами Пата і Паташона, можуть мати іншу ідентичність і пашпорти на звища Карла Шенстрома і Гаральда Мадсена. Тим першим є худий Пат, що походить із Копенгаґи з родини бляхарів. Батьки Карла (Пата) виемігрували до Шикаґо. Тут батька стрінула трамваєва катастрофа, в якій він втратив ногу. Малий Карло мусів заробляти на удержання родини, як інтролігаторський помічник. Як вернув до Копенгаґи, вступив як статист до театрику на передмісті. Заробляв сорок корон місячно. Біда родить часом поетів. Скромний статист написав сентиментальну комедію, яку досі грають на менших данських сценах. Заохочений успіхом, Пат зголосився до першої фільмової фабрики в Данії і завдяки тому, що він такий страшно худий, заанґажовано його до ролі „чоловіка-кістяка". Щойно режісер Ляврізен обдумав для нього ролю сентиментального волокити, в якій Пат відніс правдивий тріюмф. Грубенький Паташон називається — поправді Гаральд Мадсен, а походить із Сількеборга в Данії. Гаральд дебютував вчасно, бо в третім році життя і то на цирковій арені. Гаральдів батько, швець, забрав синка до цирку. Хлопчик поводився чемно, але нараз кльоної пописи поділали так на нього, що побіг на арену, схопив кльовна за руку і спитав його дуже поважно: „Хочеш бавитися зі мною?" Але батько, не зважаючи на протести синка, випровадив його з цирку. Спомин цирку видно мучив Гаральда, бо на дванацятому році втік із дому з мандрівними артистами-акробатами. Спочатку виступав як джокей і як людина-вуж. Бо бочківкуватий Паташон у молодости був гнучкий і звинний як вуж. Вмів робити такі штуки, вигинаючися взад, що прозвали його феноменом 20-го століття. Вже як славний кльовн виступав у Парижі з трупою братів Мілш. Підчас артистичного турне Гаральд приїхав до Копенгаґи, а тут звернув на нього увагу режісер Ляврісен („автор" Пата). Відгоді доля Гаральда була написана.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОВІДОМЛЕННЕ.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В ЧЕСТЕР, ПА.
— скликує —
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
які відбудуться
В НЕДІЛЮ, 29. ЛИПНЯ 1928
В УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ ПРИ 2613 W. 3-та ВУЛИЦЯ, в 1-шій годині пополудни.

На порядку нарад вельми важні справи до вирішення, тому присутність всіх конечна.

Громадяни і Громадянки, не дивлячися чи суть вже членами Української Громади чи ні, обовязані прийти на сі громадські збори, на яких маємо остаточно рішити дуже важні справи.

Володимир Білоруський, предс.
Василь Стецура, писар.
Теодор Сорока, скарбник.
166,70,4

ПОЗІР! АЛЕНТАВН І ОКОЛИЦЯ!

СТАРАННЕМ ВІДДІЛІВ 147 і 151 УКР. НАР. СОЮЗА
— устроюється —
ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 22. ЛИПНЯ 1928
НА ФАРМІ п. ГНАТИШИНА.
Початок в год. 1-ій пополудни.
ВСТУП ВІЛЬНИЙ.
Дохід з пікніку на Сиротинець і Захист при У. Н. Союзі.

На пікнік запрошується всіх місцевих і дооколичних громадян і громадянок до численної участи. 166-7

Їхати з Allentown брати стріткару Emaus на 8-ій ул. і їхати до Emaus, коли будете минати Emaus будуть українські і американські прапорці і там треба злізти, звідки три хвилі на фарму. — **Комітет.**

ПОЗІР! — МЕНВИЛ, Н. ДЖ.!

ТОВ. ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА відділ 349 Укр. Нар. Союза
— устроює —
1-ШУ ТОВАРИСЬКУ ЗАБАВУ
ПІКНІК
НА БУВШІЙ МАЙОРОВІЙ ФАРМІ,
при LOESER AV. в СОМЕРВІЛ, Н.ДЖ.
В НЕДІЛЮ, 22. ЛИПНЯ 1928
Початок в год. 12.30 в пол.

Проситься весь загал до численної участи без ріжниці, якої національности, і беріть зі собою своїх знакомих і дітий. Там весело на свіжім і здоровім воздусі забавимося до схочу. До танцю буде приґравати добірна музика. Хто прийде, не пожалує. За добру і веселу забаву ручить
166 **Комітет.**

УВАГА: Вразі дощу пікнік буде відложений на 29. липня.

ПОЗІР! СКРЕНТОН, ПА.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ВІД. У. Н. СОЮЗА
— влаштовується —
ВЕЛИКИЙ ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 22. ЛИПНЯ 1928
НА ФАРМІ ФЛЕЧЕРА.
Початок в год. 1-ій пополудни.
Дохід з пікніку призначений на Сиротинець при У. Н. Союзі.

На цей пікнік запрошується всіх членів У. Н. Союза, як також всіх Українців зі Скрентон. 166

Дороговказ: Брати Норт Мейн кар, або Вашборн і їхати до кінця лінії, а звідтам вже недалеко на місце.

За добру забаву ручить **Комітет.**

Вразі непогоди пікнік буде відложений, а день оголоситься пізнійше.

УВАГА! — ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.!

ЗАХОДОМ БРАТСТВА СВ. АРХИСТР. МИХАЇЛА відділ 142 Укр. Народ. Союза
— устроюється —
ПЕРШИЙ СЕГОРІЧНИЙ
ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 22. ЛИПНЯ 1928
В УКРАЇНСЬКІМ ПАРКУ ПРИ DARK LANE, LINDEN, N. J.
Початок в год. 12.30 в пол.
Вступ 25 центів.

Проситься весь український загал, Товариства, Братства і Сестрицтва до численної участи. Буде смачна перекуска, добрі напитки, українська музика буде приграваті до танців; хто прийде не пожалує, за що ручить — **Комітет.** 166-7

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

СЕСТРИЦТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ відділ 36 Укр. Народ. Союза
— устроює —
СЕГО РОКУ ПЕРШИЙ
ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 22. ЛИПНЯ 1928
В САДІ НА ВЕСТ ЕВНІ.
Початок в год. 1-ій пополудни.

На пікнік Сестрицтво запрошує всі Братства і Товариства та все громадянство з Рочестер і околиці до численної участи. За добру забаву ручить
166 **Комітет.**

ОРИҐІНАЛЬНИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

Найменшим з норманських островів, зрештою не менше гарним і врожайним, править жінка, пані Додлі Бомонт, дочка „князя де Серк". Такий титул дістав він від королевої Єлисавети. Пані Бомонт є також у своїм краю президентом своєю парляменту, що складається з 40 земельних власників. Вони сплачують данину в натурі, як за давних часів. Парлямент рішає все і є владою острівця. В Серк нема доходових податків, ані теж спадкових, лише дрібні вплати від капіталів. Острівець платить зрештою королеві Анґлії лише 50 шілінґів річно.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

АЛЕНТАВН, ПА. Сестрицтво Непор. Зачаття, від. 151, повідомляє всі свої членкиці, що місячний мітинґ Сестрицтва відбудеться в суботу, 21. липня, в год. 7-ій вечером в українській галі, по причині ,що в неділю відбудеться пікнік відділів У. Н. Союза на дохід Сиротинця. — Марія Яремчук, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в суботу, 21. липня, в 7-мій годині вечер, в українські йгали, 803 Фронт ул. — Гр. Біленький, предс.; Вас. Ракочий, кас.; Мих. Гувайлюк, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, відбудуться в неділю, 22. липня, в год. 2-ій попол., в сали Укр. Нар. Дому, 237 Hope Ave., Passaic, N. J. Є важні справи на порядку дня; присутність кождого члена конечна. Незабувайте привести нових членів. — Волод. Лелет, предс.; Петро Капелюх, кас.; В. Микитин, писар.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що півчічний мітинґ відбудеться в неділю, . липня, в годині 12-ій, в домі Тов. Горожан, 847 N. Franklin St. Проситься усіх членів прибути на час на мітинґ, бо буде півріčне справозданне. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. Роман Карбівник, предс.; Семен Чорномаз, кас.; Ілько Савчин, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 300, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що півріčний мітинґ відбудеться 22. липня, в неділю, в гали церковній зараз по Сл. Божій. Кождий член має явитися і вирівнати всі свої залеглости; в противнім разі будуть суспендовані. Є важні справи до полагодження. — Иосиф Борсук, предс.; Вас. Олексюк, кас.; Яким Яцинич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні і півріčні збори відбудуться в суботу, 21. липня, в Укр. Нар. Домі, 217 Іст 6-та ул., точно в годині 8-ій вечером. Обовязком є кождого члена явитися на зборах, бо є важні справи до полагодження. Буде півріčний касовий звіт і інші справоздання. Члени, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець У. Н. Союза за рік 1928, мають постаратись принести на сі збори. Пригадується інтересованим членам, щоби привели зі собою нових членів. Котрий член не явиться і не подасть причини, заплатить кару після статута. — Ник. Марків, рек. секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Зап. Січ ім. Б. Хмельницького, від. 245, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що півріčний мітинґ відбудеться в неділю, 22. липня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прийти на сей мітинґ, бо є важні справи до полагодження. Контр. комісія здасть справозданне за пів року. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, щоби не наражуватися на неприємности. Взивається членів складати по можности жертви на Сиротинець-Захист У. Н. Союза. Не явившіся члени будуть карані, після ухвали товариства. — Павло Лещук, гол.; Матвій Скоропад, кас.; Петро Стадник, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться в 1-ій год. в неділю, 22. липня, в гали церковній при Кліперт і Едвард ул. Буде справа пікніку, котрий має відбутись заходами злучених товариств. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а уярдник 1 дол. — П. Пошивак, предс.; В. Бартош, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що півріčний мітинґ відбудеться в неділю, 22. липня, в гали церковній, в годині 1-ій попол. На сей мітинґ мають явитися всі члени місцеві і позамісцеві. На порядку нарад звіт секретаря і контролі. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані сего місяця. — М. Скочинець, предс.; И. Клебан, кас.; І. Марковин, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДЯКО-УЧИТЕЛЬ глядає посади, учить і провадить коральний спів, парафіяльну школу і уладжує театральні представлення. Має іспит дяківський. Взірцевого поведення і добрий учитель. 166-7
DIAKO-UCHYTEL, c/o SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ПОШУКУЮ свого брата Стефана Лісовського з села Оріщковець, повіт Гусятин, Галичина. В 1922 році перебував під адресою: General Delivery, P. O. Highland Park, Mich. Хто би про него знав, або він сам, прошу голоситися до: **KOST. LISOWYCZ, 513 Philip St., London, Ont., Canada.** 165-6

ПОШУКУЮ господині дому і опікунки 13-літної донечки, може бути з одною дитиною; в мене знайде добрий дім. Голоситися до: 165-7
S. M., c/o SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

АНЄЛЯ з КУРТЯКІВ, замужна Віхземок, 17 Charlton St., Newark, N. J., пошукує свою рідну сестру КАРОЛІНУ з Куртяків, замужну ГАРЛАН. Має перебувати десь в Cleveland, O. Просить зголоситись в важній справі на повисшу адресу. 166-7

НА ПРОДАЖ бучерня і ґросерня, бизнес добре вироблений, продається по причині слабости. Голоситися до: 163-8
ZWIRKO & ESKOW, 160 Fourth St., Passaic, N. J.

LITTLE JULIUS SNEEZER — BY BAKER